

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

VI. Patrum falsis criminibus appetitorum exemplum;

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

ab Ecclesia penitus detestantur: sed iis tamen qui ipsius propugnandam susceperunt causam plus favere se profiteor; scitum quippe est plus reo favendum esse quam actori.

II. Nec me quorundam hominum movent convitia, qui non sua modo defensione indignum Origenem existimant, sed iis etiam temeritatis notam inurunt, quicumque ali- quod ei excusationis praestant officium. Quo suo decreto, non quosdam de trivio magistrel- los, sed principes in literis & pietate insignes viros percellunt. Nam ut Alexandrum Hierosolymitanum, Theodotum Casariensem, Dionysium Alexandrinum, Firmilianum Casariensem, Gregorium Thaumaturgum, & Athenodorum, aliosque Origeni coevos praetermittam; & totam denique Palaestinam, Arabiam, Phoeniciam, & Achaiam, quae Origenis partes adversus Demetrium Alexandrinum tutatae sunt, aperte easdem luculen- tis scriptis deinde propugnaverunt Eusebius, & Pamphilus, cum in Ecclesiastica Historia, tum multo magis per Apologiam sex libros complexam, quorum unicus superest. Alios quoque magni nominis viros complures Eusebij temporibus Apologias pro Origenem scripsisse tradit Photius Cod. 118. Inter Origeniani nominis fautores Athanasium ponit Stephanus Trithemita, cognomento Gobarus, cujus excerpta habet Photius Cod. 232. His accensendus Didymus Alexandrinus, qui pro Origene Apologeticum edidit, & Titus Bo- strensis, & Gregorij ambo, Nazianzenum dico, & Nyssenum, qui a Gobaro commemoran- tur, & Iohannes Hierosolymitanus assiduis eam ob rem Epiphaniij & Hieronymi pro- bris laceffit. Methodium quoque, infensum illum Origenem adversarium, sui aliquando odij poenituit, & inter eius admiratores ac defensores nomen suum professus est. Tulit eadem aetas additissimum Origeni Rufinum Aquileiensem, & innumeros per Aegyptum dispersos Monachos, maximis eadem de causa cum Theophilo Alexandrino velitationi- bus conflictatos. Anonymi cuiusdam toties a nobis iam supra laudati Apologiam pro Ori- gene legisse se testatur Photius Cod. 117. Auctoris nomen & aetatem silentio praeslit. Quid iam recentiores commemorem, Iohannem Picum Mirandulanum, Iacobum Merlinum Victurniensem, Desiderium Erasimum Roterodamum, Sixtum Senensem, Claudium Espencaum, Gilbertum Genebrardum, & novissime Petrum Halloxium, quorum lucu- lenter extant in Origenis defensionem dissertationes?

III. Horum quidem exemplum sine reprehensione sectari me potuisse puto; neque feci tamen, nec porro faciam: in neutram enim partem nimis conspici velim: tantum quid utrimque afferri in universum possit, disputabo. Primum, quid Origenis causa maxime faveat, videndum est; cujus duplex est ratio, vel constatis in eum criminationibus dilucen- dis, vel ipso Origene excusando. Confutantur primum accusationes hoc argumento, quod pleraque sibi repugnant invicem, & in sese incurrunt. Inter novem criminationes à Pamphilo commemoratas, contrariae sibi sunt priores quatuor, quae ad Christum pertinent; ut vel silente ipso Origene, mutuo sese illae resellant. Quod si quis superius caput, quod Ada- mantij dogmata complectitur, attentis oculis perlustrat, multa illic objecta Origeni crimi- na adversari sibi invicem deprehendet.

IV. Alterum defendendi Adamantij argumentum ex eo petitur, quod Origenistarum Heterodoxorum errores Origeni saepe afflicti sunt, & quod, ut ait Beda, *multi eius pessimi discipuli multa venenosa sub nomine huius cecidisse videntur*. Cum enim Christianum orbem in fa- ctiones dissipasset ipsius doctrina, ut multa huic falso ab adversariis impacta sunt, ita non pauca tamquam ab ipso tradita propugnarunt ipsius assecla; vel quae re ipsa fuerant ab illo tradita, in aliam sententiam detorsit: quorum causa infonti Origeni delegabatur. Caute ergo & diligenter Origenistica dogmata ab Origenicis seponat, & in diversis causis Origenem ac Origenistas versari sciat, quisquis historiam hanc accurate rimari, & per- spectam habere volet.

V. Nocuit & illud Origeni quod maximae lucubrationum suarum partis Rufinum in- terpretem nactus est. Cuius tanta fuit in Latine reddendis Veterum scriptis, & tam immo- derata licentia, quemadmodum saepe monuimus, cum multa detrahendo, vel inferiendi- do, tum pleraque interpolando & recoquendo, ut intelligere debeat quicumque conver- sum à Rufino Scriptorem aliquem legeret, non tam se Auctoris ipsius, quam Rufini senten- tias & verba legere. Eo vero latius patet id vitium, quod ipsum Origeniana doctrinae fon- tem, libros *ἀπὸ αὐτοῦ* vnus ille ad nos derivavit, & suis quidem sordibus inquinatos; cu- jus testem citamus Rufinum ipsum in Prologo, & in Praefatione libri 3. Nemo autem su- perioris Capitis dissertationum fidem hinc elevati posse putet; cum enim magna crimina- tionum pars, quas Origenis oppugnatores jaectant, inde petita sit; quid aptius quam respon- siones indidem depromere, unde criminationes petitae sunt? Si quis ergo è corrupto libro prolatas defensiones caussetur, cadat accusationum ex eodem accersitarum fides necesse est. Quod si suum his servetur robur, stabit illarum quoque auctoritas.

VI. Multum etiam ad defensionem Origenis confert Patrum aliorum exemplum, qui-

*Beda in Col-
lestantis &
Florib. cap.
De lumina-
ribus Eccles.*

A bus errores aliqui exciderunt humanitas, quamvis orthodoxam in aliis tenuerint fidem, & inter orthodoxos positi sint. Nam ut alios brevitatis causa prætermittam, quot recensere possumus, nulla hæreseos suspicione asperfos, & de Trinitate tamen falsa & absurda commentos? Venient in hunc ordinem Iulianus Martyr, Athenagoras, Theophilus Antiochenus, Clemens Romanus, Gregorius Thaumaturgus, Methodius, Lucianus, & Origenis præcipue discipulus Dionysius Alexandrinus, quem ideo Anomæorum parentem appellat Basilius Epist. 41. & Arianismi fontem Gennadius libr. 2. De dogmat. cap. 2. cum cum tamen ab his accusationibus vindicet Athanasius, & præter Athanasium Hieronymus, qui cum *in Triplicate Catholicam esse* testatur Apolog. libr. 2. cap. 4. Quam multos integræ & sanæ fidei viros tulit Ecclesia, calumniis proscissos, & ignominie notatos?

B Vnum laudabo præ reliquis Iohannem Chrysostomum, vel hanc potissimum ob causam, quod has ipsi consiliatationes Origenismi suspicio peperit. Nam cum Origenistas monachos adversus Theophili Alexandrini injurias tueretur, in suspensionem venit affectati Origenismi, variisque artibus Episcopatu depulsus, Constantinopoli deturbatus, in exilium actus, summa ac prope ferina à submissis satellibus inclementia adhibitus, ægritudine tandem animi, ac corporis doloribus extinctus est; Origenisque calamitatem & fortunam Origenistas protegens in se expressit.

VII. Notandum quoque in gratiam Origenis, quæcunque nobis ipse exhibet Philocalia (multa autem exhibet, etiam ab eius criminatoribus reprehensa) quoniam à Gregorio Theologo & Basilio selecta Philocalia nomine affecta sunt, ipsorum quasi suffragio & approbatione munita videri; nam si secus de iis sensissent, eane *causam* Gregorius appellasset in Epistola ad Theodorum Tyaneum Episcopum?

VIII. Allegorica præterea ipsius interpretationes Lectores nonnumquam secellerunt: cum enim sæpe ab expositione literæ ad spiritalem sensum ita transeat, ut vix utriusque percipiatur commixtura, allegoricas interpretationes habuerunt pro dogmaticis assertionibus, & sic in eas, tamquam adversus novas opiniones in Ecclesiam invecas velitati sunt.

IX. Nec fraudi huic esse debet, quod Manichæorum, Sabellianorum, Arianorum, Eunomianorum, Anomæorum, Pelagianorumque pater, & omnium hæreseon fons à nonnullis appellatur. Nam ut ad confingendas Hæreses incentivum scripta ejus malis ingeniis subdidisse demus, Lectorumne culpam & perversa judicia præstare tenetur? meritone acri stomachi vitium in cibum sincerum transfertur? Imo vero, summa ejus in Ecclesia auctoritatis vel ex eo præjudicium sumi potest, quod ex ipsius suffragio magnam erroribus suis vim accedere putarunt Heterodoxi. Annon autem præcipuam figmentis suis fidem ex Scriptura sacra conciliare itidem student Hæretici? annon ex Divinis Libris in alienos & nefarios sensus à se contortis pellifera sua dogmata extuderunt? Pari ergo jure errorum omnium, si ita loqui licet, Scriptura sacra, male scilicet accepta, fons dicatur & origo, ob præpostera nempe Hæreticorum ingenia, optima quæque pervertentium.

X. Denique potissimum Origeni ex librorum ipsius depravatione patrocinium conciliatur. Argumentum illud arripuit Anonymus ipsius defensor apud Photium Cod. 117. Idem vero peculiari libello dilatavit Rufinus, cujus summa hæc est: Inde Origenis codices ab Hæreticis & malevolis depravatos argui, quod contraria & repugnantia, non in diversis solum ipsius scripturionibus, sed iisdem etiam locis comperiantur, qualia ab homine non infano, nec penitus mente commoto scripta nullus suspicari possit; Patrum aliorum libros pari modo Ecclesie perduelles corrupisse, puta Clemens Romani, Clemens alterius Alexandrini; ac Dionysij item Alexandrini; ejus libri manus ab Hæreticis illatas Athanasium demonstrasse; eundem casum Athanasij ipsius Codices sustinuisse; Hilarij quoque & Cypriani; nec sacris ipsis Voluminibus nefarios homines Marcionistas & Apellitas percipisse; non unam lucubrationum suarum corruptelam ab Adversariis suis profectam Origenem ipsum deprehendisse, uti ipse apud Amicos Alexandrinos questus est in Epistola, quam descripsit Rufinus; eandem quoque querelam in alia ipsum Epistola iterasse. Præ aliis vero depravatos fuisse libros *quos dicit* idem tradit Rufinus in Prologo iis præfixo. Huic adsonat Vincentius Lirinensis in Libello adversus Hæreses, cap. 23. *Sed dicit aliquis, inquit, corruptos esse Origenis libros: non resisto, quin potius & malo: nam id à quibusdam & traditum, & scriptum est, non Catholicis tantum, verum etiam Hæreticis.* Auctor Catalogi ad Desiderium: *Multis tamen aliquos eius (Origenis) p. s. discipulos multa venenosa sub eius nomine editasse testantur:* quæ verba repetit Beda. Auctor Prædestinati Hæc. 22, & 43, minime ab his discrepat, additque Ampullianum quemdam Hæresiarcham Bithynum adstruendi sui dogmatis gratia vitiatos à se Origenis libros protulisse. Denique Haymo Albertatensis in libro De Christianarum rerum memoria ita disserit: *Ego sane de Origenis viro tam illustri, abstinentissima vita & castissima, præclara doctrina, puri & lucidi sermonis, salva fide Pa-*